

SMRT AUTORU!

Cijenjene čitateljice, u ovom broju Morone naš investigativni tim samo za vas istražuje priču od koje zastaje dah, pravu kriminalističku storiju, satkanu od najnapetije misterije, od uznemirujućeg početka do neočekivanog raspleta.

U središtu zlokobnih zbivanja, bez svoje krivice, našao se poznati modni stilist Vestablišment, samo dan nakon što je javnosti predstavio svoj književni prvijenac pod naslovom 'Tajna moje selebritosti'. Iako je nakon službene promocije uslijedio party do zore, mladi je autor, kao i obično, ustao rano. U rano poslijepodne, te nakon higijenskih radnji, ne sluteći zla, otvorio poštanski sandučić. Ni u snu nije mogao pomisliti, kao što sam ističe, da bi obična, neugledna, smeđa omotnica, uobičajna u krugovima neukusno odjevenog činovništva, mogla sadržavati ozbiljnu životnu prijetnju - podmuklo prijeteće pismo, otisnuto zloslutno crnim slovima i naslovljeno objavom: Smrt autora.

Premda prožet pretencioznim akademskim žargonom, sadržaj poruke svodio se na bjesomučni govor mržnje, odlučno zazivajući nemilosrdnu likvidaciju autorove osobe. Usprkos bojazni za svoju sigurnost, novopečeni je pisac istog dana sazvaio konferenciju za tisak, vođen plemenitom mišlju da javnost ima pravo znati što se zbiva.

Nakon što je snimateljima susretljivo pozirao u crnom neglizneu, izmučeni je književnik izvijestio predstavnike medija o događaju. Iako nije bio u mogućnosti predočiti prisutnima monstruožnu epistolu, koja je u međuvremenu proslijeđena na policijsku obradu, zablistao je pred kamerama, te pokazao odvažnost i snagu duha u najtežim trenucima, duhovito se narugavši pošiljatelju, koji želi ostaviti dojam načitane osobe, ali očito nije baš jako pametan, kad mu se u naslovu omakla stilska nesklapnost. Naime, 'smrt autoru' daleko bi efektivnije zvučalo, ali jadničak se tomu nije uspio domisliti. I naravno, kao svi kukavci skriveni u truleži anonimnosti i opterećeni kompleksom manje vrijednosti, dotični se nije usudio potpisati punim imenom, nego samo inicijalima, koji glase R.B.

No, iako se mladi pisac, neposredno prije promocije svog književnog djela, podvrgnuo zahvatu popunjavanja usana tekućim silikonom, njegov govor nije tekao sasvim glatko, te su novinari umjesto B čuli P, zbog čega se u javnosti i bez silikonskih implantata stalo šuškat i šušljatati. Da je prijeteće pismo napisala Ružica Proljetna, autorica sabranih autobiografskih zapisa pod naslovom 'Sve laži o mojoj slavnoj personi' i podnaslovom 'Uspješna sam i bogata, muškarci se dive mojoj ljepoti, susjede mi zavide, intelektualna sam'. Kao školovana žena, s diplomom više manekenske škole, nakon čega upisuje magisterij s područja oponašanja cirkuskih životinja, ona je svakako osposobljena elokventno sročiti jedno prijeteće pismo. Tim više što literarni uradak mladog stilista predstavlja direktnu prijetnju njenom medijskom prestižu. I zaista, članovi Moroninog investigativnog tima bili bi skloni označiti Ružicu Proljetnu kao autoricu spornog dopisa, da nisu došli u posjed pouzdanih informacija koje vode do jedne sasvim druge osobe. Koje? Čitajte u nastavku...

Za skromnim radnim stolom, zatrpan gomilom knjiga, inspektor Krtica gadljivo je rovao po suvremenoj hrvatskoj književnosti. Preliminarni obavjestni razgovor sa žrtvom zastrašivanja nije dao rezultata, jer mladi je spisatelj prvo ukazao na izvjesne rabijatne manekene, koji mu navodno zavide zbog druženja s galantnim prijateljem iz bankarskih krugova, da bi potom izbjegao dati osobne podatke spomenutog prijatelja i okrenuo ploču, tvrdeći da mu zavidi cio svijet. U nastojanju da suzi krug sumnjivaca, inspektoru je preostalo samo da se pouzda u svoj njuh. No, nakon kraćeg njuškanja književne teorije, zaključio je da mu je pun nos mikrostruktura stila i ostale učene terminologije, te pozove u pomoć neovisnog eksperta.

Docentica Palinodija Bježi – Ideguja strpljivo je saslušala inspektorova diletantska nabadanja, ali kad se stao dvoumiti bi li Vestablišmentovu prozu svrstao u celebrity žanr ili zbog evidentne feminiziranosti autora radije u chick-lit, glasno se nasmijala i procijedila:

“Što vam pada na pamet? Ti novi žanrovi funkcioniraju samo u razvijenom svijetu, gdje postoje velika tržišta. Mi nemamo ni prave celebrityje, niti pripadajuće im književnosti. Autentični se chick-lit isto tako može razviti samo u bogatom društvu s jakim srednjim slojem, gdje se podrazumijeva da većinu žena pogone konzumeristički i hedonistički apetiti, a ne u našoj ubogoj sirotinji.”

“Hm”, čudio se inspektor, “a što mi onda uopće imamo?”

“Umjesto suvremenih žanrova imamo našu autohtonu, historijski retrogradnu varijantu.”

“A?”

“Da pojednostavim, naši autori, dok pokušavaju kopirati stranu književnost, smatraju sebe elitom. Postoji jedna književna podvrsta koja se u davna vremena bavila elitnim viteškim motivima, krojenim po mjeri srednjovjekovne aristokracije, bio je to ritterski roman. Nešto slično imamo mi danas, s jednom malom razlikom, naime - kod nas se javlja vriterski roman, koji se od nekadašnjeg ritterskog razlikuje po tomu što bi čitatelj autora najradije poslao vrit.”

“Vrit-lit? Dobro zvuči, ali vuče na nešto, ne znam, bljutavo?”

“Tako je, građa spomenutih uradaka svodi se na autorovu bljutavu osobnost izloženu kroz svakodnevnu rutinu. Navode se odjevni predmeti, kućni ljubimci i shopping-liste, a ima i nešto zahtjevnijih opisa mjesta, te pripadajućih im likova, koje autor susreće kad izlazi iz stana. Potonji je potez krucijalni motiv i spiritus movens radnje koja se svodi na fikciju. Naime, fikcija je da nekakve radnje uopće ima. Temeljni narativni postupak je odugovlačenje, jer autor vuče za nos čitatelja, koji će zbog korica i listova papira ispunjenih slovima na prvu loptu pomisliti da se radi o književnom djelu. Kad shvati da je prevaren, uključit će se na internet i prvo poslati autora vrit, a onda mu udijeliti mnoštvo zooloških i defektoloških kvalifikacija. Autori vriterske književnosti čitateljske reakcije skupljaju i pokazuju s ponosom. Što više uvreda zaprime, to se uzvišenije osjećaju. Ipak, pljuskanje i pljuvanje prilikom slučajnog susreta na špici nije preporučljivo, jer bi mogli pomisliti da su geniji.”

“Sto mu Aristotelovih Poetika! Da nije pederko sam sebi poslao pismo, kako bi se imao čime pohvaliti? Dajte, bacite pogled i recite je li on autor?”

“Da vidim. Ne, ni govora! On nije u stanju ni razumjeti o čemu se ovdje radi, a kamoli da bi ovakav esej sam smislio.”

“Znači, ipak mu netko prijeti? Ali tko? Na koga vas podsjeća taj, kako se ono kaže, disk...disk?”

“Diskurs. Stil mi je poznat, a stavovi isto.”

“I? Što mislite, tko je to mogao napisati?”

“Ne da mislim, nego pouzdano znam.”

“Tko?”

“Roland Barthes!”

“Francuz? A jel’ i poliglota?”

“Da, ali...”

Ne sačekavši Palinodijinu daljnju eksplikaciju, inspektor je hitro naložio tajnici da nazove Interpol i raspita se o sumnjivom Galu, a zatim iz susjedne prostorije doveo pisca Vestablišmenta i slavodobitno objavio da je slučaj riješen. No, prerano se obradovao, jer tek što je kvrcnuo upaljačem da zapali trijumfalnu cigaru, u kancelariju je uletjela uplakana tajnica, cvileći kako su je Francuzi poslali u sto neukih vražjih matera i da je narečeni Barthes slavni filozof i teoretičar postmodernizma!

“Pa nek’ je”, bahato će inspektor, “ko ga šiša?”

“Nitko, više mu ne treba frizura”, nadoveže se docentica, “mrtav je već dvadeset devet godina.”

“Ali, onda nije mogao poslat’ pismo?”, zaprepastio se inspektor.

“I nije”, stade naglas razmišljati Vestablišment, “tekst je napisao mrtvi Francuz sa seksi imenom, a na moju ga je adresu boslao netko drugi. Netko tko se boslužio tuđim sbisom da pi meni ubutio smrtnu brijetnju, da.”

“Ma ne”, objasnila je Palinodija, “Barthes nije mislio doslovno na smrt autora, nego metaforički. Kao poststrukturalist, smatrao je da djelo treba biti u prvom planu, a ne autor.”

“Svašta!”, zgražao se Vestablišment, “zašto bih uobće išta bisao, ako moram basti u drugi blan? To je verpalno nasilje i brijetnja mom duševnom miru!”

”Prijetnje duševnom miru rješavajte putem građanske parnice! Smrtne prijetnje nema, slučaj je riješen, svi van! Fajrunt!”, drao se inspektor Krtica i mašući rukama usmjeravao prisutne prema izlazu.

“Ali, čekajte malo”, nastavio je multitalentirani autor vrit-lita kad su izašli iz stanice, “bošiljatelj je ibak boslao bismo s određenom namjerom, zar ne?”

“Da”, potvrdila je docentica, “S namjerom da ti saopći da si imbecilni mandril!”

“Tako je, slažem se u botbunosti!”, oduševljeno je konstatirao stilst, “I u skladu s time imam genijalan blan: angažirat ću brivatnog detektiva i kad otkrijem bošiljatelja, tužit ću ga za nanošenje duševnih poli i dopiti pasnoslavnu odštetu! Zar nije suber ideja?”

“Bojim se da nije! Shvati, majmunčiću, ako se u javnosti pročuje da ti književna teorija zadaje duševne boli, svi će ti se smijati, bogati udvarač iz uprave banke okrenut će ti leđa i neće

otkupiti par tisuća primjeraka tvoje sklepotine kao što je obećao, kad uđeš u gay klub ljudi će se praviti kao da te ne poznaju, otkazat će ti sve poslove u svijetu mode, čak te ni majka neće htjeti primiti natrag na stan i na koncu ćeš se morati prostituirati sa škrtim gaborima od lokalnih političara, da preživiš. Ili raditi na pošti. Uglavnom, nakon toga u selebriti smislu bit ćeš mrtav.”

“Kužim. Znači, ne mogu dopiti lovu...”

“Ne kužiš. Ne samo da ne možeš dobiti lovu, nego je moraš dati.”

“Kome?”

“Meni, da iz ovih stopa ne odem u najčitaniji tračerski časopis i ispričam koliko si glup.”

Mladi je pisac iznenađeno zinuo, zbrojio dva i dva, izvadio čekovnu knjižicu i upisao traženi iznos. Kad se docentica našla na korak od ulaza u obližnju banku, Vestablišment, s grimasom kasnog paljenja na licu punom botoxa, poviče za njom:

“Ček’ malo! Tko mi garantira da vi, nakon što unovčite ček, nećete nikome isbričati?”

“Izvršno zapažanje! Nitko!”

U ime uredništva sprdačno vas pozdravlja
Lucy Fair, vaša dopisnica iz Zone sumraka